

Hva er kravene til kommunenes klima- og energiplanlegging og hva er suksessfaktorene?

*Lørdag den 20. februar 2016
Simen Pedersen
Vista Analyse*

Kommunene og fylkeskommunene skal utarbeide og oppdatere klima- og energiplanen

- Kommunene og fylkeskommunene skal utarbeide en klima- og energiplan, rulleres minst hver 4. år
- Formål – planene skal sikre:
 - «at kommunene går foran i arbeidet med å redusere klimagassutslipp»
 - «mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging»
 - «at kommunene bruker et bredt spekter av sine roller og virkemidler i arbeide med å redusere klimagassutslipp»
- Planene bør ifølge planretningslinjen (SPR) inneholde:
 - Informasjon om klimagassutslipp og energisystem/-forsyning/-forbruk innenfor kommunens grenser
 - Framskrivinger av dette (minst 10 år)
 - Ambisiøse mål for utslippsreduksjoner, energibruk og -omlegging
 - Tiltak og virkemidler for å nå målene
 - Handlingsprogram med tydelig ansvarsfordeling for oppfølging av planene

Vista Analyse har evaluert kommunenes oppfølging av SPR

- Ved utgangen av 2012 hadde nesten alle norske kommuner og fylkeskommuner utarbeidet en klima- og energiplan
- Kartlegging av dagens status for Miljødirektoratet
- Kartleggingen bestod av
 - Gjennomgang av 180 klima- og energiplaner
 - Spørreundersøkelse til alle kommuner (svar 55,6 prosent) og fylkeskommuner (66,7 prosent)
 - 15 dybdeintervjuer
- Utvikling av veiledning på Miljøkommune.no:
 - Veiledning for tiltak innenfor; Areal og transport, vann og avløp, landbruk og avfall.
 - Prosesseksempler

Kommunene er langt fra å oppfylle intensjonen i SPR

- Status
 - Om lag halvparten av planene inkluderer ikke framskrivninger av klimagassutslipp og energibruk
 - Bare halvparten dokumenterer vurderinger av tiltakenes effekt på målene
 - 1 av 4 planer legger til grunn tiltakenes kostnadseffektivitet ved prioritering mellom tiltak
 - 1 av 3 planer mangler en tidsplan for når tiltakene skal gjennomføres
- Barrierene er størst for de små kommunene
 - Begrensede virkemidler innenfor areal- og transportplanleggingen
 - Kompetansemessige utfordringer - vanskelig å bygge opp og vedlikeholde fagmiljøer og nettverk
- Forankring, nettverk og samarbeid fremstår som de største suksessfaktorene
 - Forankring hos de folkevalgte og administrasjon
 - Nettverk – både internt eller med andre kommuner
 - Samarbeid med kommunens energiverk

Hva kan gjøres for å bedre oppfølgingen av SPR?

- Bedre måleverktøy og tydeliggjøring av forventninger
 - Myndighetenes forventninger bør ta høyde for at kommunene har ulike forutsetninger
 - Myndighetene bør tydeliggjøre forventninger (hva ønsker man at kommunene skal oppnå?) og tilby verktøy som muliggjør kvantifisering av resultater
- Nettverksbygging og bistand til samordning av regionale klimatiltak
 - Kommuner med svake nettverk vil kunne dra nytte av konkrete eksempler og praktiske råd basert på andres erfaringer
 - Det bør i større grad legges til rette for regionalt samarbeid
- Koordinering mellom ansvarlige sektormyndigheter om veiledninger
 - Klima- og energiplanleggingen er underlagt både Klima- og miljødepartementet og Olje- og energidepartementet
 - Seks hjelpemidler for klima- og energiplanlegging, utarbeidet av Miljødirektoratet, NVE, Enova og KS. Bør samordnes!
 - En samlet veiledning på miljøkommune.no bør suppleres av beregningsnormer (standardisert beregningsmetodikk)

Tre gode prosesseksemppler

- **Hadelandskommunene (Lunner, Gran og Jevnaker) har ansatt en klimapådriver**
 - Klimapådriveren samhandler og bistår kommuneadministrasjonen med å iverksette tiltak og utnytte virkemidlene som kommunen besitter, og følger opp at energi- og klimaarbeidet forankres i planverket.
- **Ski kommune utarbeider et grønt regnskap**
 - Hovedhensikten er å dokumentere miljøtilstand og -utvikling i kommunen som en oppfølging av klima- og energiplanen overfor kommunestyret.
- **Øvre Eiker prioriterte ENØK-tiltak ved hjelp av nytte-kostnadsvurderinger**
 1. Detaljert kartlegging av dagens energibruk og ENØK-potensial i hvert av kommunens bygg
 2. Anslo kostandene for hvert av ENØK-tiltakene
 3. Anslo nytten i form av sparte årlige oppvarmingskostnader og redusert energibruk
 4. Så nytten i forhold til kostnaden for alle tiltak og utarbeidet en prioritert liste over ENØK-tiltak i kommunen

Arbeid for at de gode klimatiltakene prioriteres først

- Det er stor variasjon mellom kommunenes påvirkningsmuligheter
- Innsatsen bør rettes inn mot sektorer og geografiske områder hvor man kan utgjøre en forskjell
- Jobb for å finne de beste tiltakene (stor klimaeffekt med liten ressursinnsats)
- Ikke la kommunegrensene være en barriere for samarbeid og utforming av tiltak
- Krev at ressursbruken gir en reell miljøgevinst

Spørsmål?

Simen Pedersen
partner/samfunnsøkonom
simen.pedersen@vista-analyse.no
95 99 38 88

Link til rapporten:
http://dyhyjqmcimsyl.cloudfront.net/assets/files/6819/va-rapport_2014-23_-_erfaringer_og utfordringer_med_klima-_og_energiplanlegging_i_kommuner_og_fylkeskommuner.pdf